

Energidepartementet

Vår dato: 18.12.2025
Deres dato: 30.09.2025
Vår referanse:
Deres referanse: 24/1539

Høring av Bygningsenergidirektiv (EU) 2024/1275

Bygghåndverk Norge (BHN) er en frittstående paraplyorganisasjon for ulike landsomfattende bransjeforbund som organiserer 1 200 bedrifter innen bygghåndverk med 15 000 ansatte og en samlet omsetning på 35 milliarder kroner. Våre medlemsorganisasjoner er Malermestrenes Landsforbund, Byggmesterforbundet og Norske Murmestres Landsforening som har tilslutning fra bygghåndverksbedrifter over hele landet. Sentrale arbeidsområder er bl.a. bærekraft og da særlig knyttet til bygningspolitikk, herunder tekniske krav og kvalifikasjoner.

Innledende kommentarer

Bygghåndverk Norge viser til store utfordringer for byggsektoren og dens påvirkning på klimaet gjennom sitt fotavtrykk knyttet til energibruk, materialproduksjon, byggeprosesser, transport, avfall og arealbruk. Videre at eksisterende bygningsmasse vil være den dominerende også i 2050. I likhet med EU, vil det også for Norge, være riktig å følge den strategien som ligger til grunn for Bygningsenergidirektivet ved å rehabilitere og oppgradere nåværende bygningsmasse for å redusere utslipp fra sektoren.

Bygghåndverk Norge vil peke på at det er en vesentlig forskjell på det som legges til grunn for direktivet ved at energibruken i norske bygg i stor grad er fornybar. Videre har man de senere år gjennomført betydelige skjerpede tekniske krav og innført forbud mot bruk av fossil energi til oppvarming. Dette har medført økte kostnader inn mot bygg- og eiendomssektoren og må hensyntas når Norge fastsetter sin strategi for tilpasning til direktivet.

Som det legges opp til i direktivet, vil Bygghåndverk Norge understreke at satsningen på renovering av eksisterende bygg, også i Norge må etableres på:

- Regelverksendringer
- Finansielle og økonomisk støttende tiltak

Avslutningsvis i vårt høringssvar vil vi utdype nærmere om dette.

Nedenfor gis vår kommentarer tilknyttet hovedinnholdet i bygningsenergidirektivet.

En gradvis innføring av energikrav for eksisterende yrkesbygg for å utløse renovering av bygningene med lavest energiytelse

Bygghåndverk Norge viser til at det er en betydelig andel yrkesbygg med svak energiytelse og ofte kombinert med generell dårlig bygningsmessig standard. For de fleste yrkesbygg er det som hovedregel slik at leietaker betaler energikostnadene og derfor mangler eier av næringsbygg insitamenter for å gjennomføre energieffektiviserende tiltak.

Vi oppfatter at direktivet mangler forslag til tydelige intensiver og dette er en betydelig svakhet da det for mange eiere og leietakere av yrkesbygg er slik at økonomien vil være begrensende for de til dels store investeringer som kreves.

Videre er det behov for standardiserte beregningsmodeller og tekniske krav gjennom regelverksendringer.

Mål om å redusere den gjennomsnittlige energiytelsen til den nasjonale boligmassen med 16 % innen 2030 sammenlignet med 2020, og med 20-22 % innen 2035.

Skjerpede forskrifter fra og med TEK07 til någjeldende TEK17 har bidratt til at oppvarmingsbehovet i nye bygg er halvert i forhold til gjennomsnittlig energibehov til oppvarming i eksisterende bygningsmasse. Myndighetskravene har bidratt til nødvendig produktutvikling for byggevarer, økt kompetanse hos de prosjekterende og utførende håndverkere. Dette bekreftes av Energikommisjonen som viser til at energibruken i bygningsmassen har flatet ut tross økt bygningsvolum, og at den forventes å falle med 6 Twh frem mot 2040 (NOU 2023: 3 Mer av alt – raskere). Kommisjonen angir også at det er et realistisk mål å energieffektivisere eksisterende bygningsmassen med 15-20 Twh innen 2030.

Potensialet ligger i eksisterende boligmasse

Bygghåndverk Norge vil peke på at potensialet for en reduksjon av energiytelsen i den nasjonale boligmassen er knyttet til eksisterende boliger. Iht. til SSB var det i 2020 registrert 2 610 040 boliger i Norge inkludert 643 631 boliger i blokk. 70 % av boligmassen, dvs. ca. 1,8 millioner boliger er bygd før 2000. I perioden 1960 – 1990 var det tilførsel av drøyt 500 000,- eneboliger og 342 000 andre typer boliger.

For å kunne oppfylle kravene i direktivet må det for eksisterende boliger settes ambisiøse mål. Dette i kombinasjon av regelverksendringer med krav til produkter/materialer, utførelse av arbeider og finansielle og økonomisk støttende tiltak. Dette omtales nærmere avslutningsvis i vårt høringsvar.

Lokal energiproduksjon

Energikommisjonens viktigste budskap var «*mer av alt – raskere*» og tilknyttet boliger er det viktig med forbrukerfleksibilitet ved å se potensialet i lokal energiproduksjon som bl.a. solceller, varmepumper og geoenergianlegg.

Behov for å fastsette lokale klimasoner

Norge har betydelige klimavariasjoner. For å sikre kostnadseffektive og målrettede effektiviseringstiltak av bygg er det behov for et klimasonekart for lokal tilpasning.

Innføring av nasjonale definisjoner av nullutslippsbygg og bestemmelser om beregning av karbon i hele livssyklusen for nye bygninger.

Bygghåndverk Norge kan tilslutte seg til at det er behov for nasjonale definisjoner av nullutslippsbygg, og som da i større grad medregner materialforbruk og hele livssyklusen for bygninger.

Samtidig vil vi advare mot den visjonen for nye bygninger i direktivet når denne legger opp til at: «*Alle nye bygg bør være nullutslippsbygninger i 2030, og eksisterende bygninger bør være ombygd til nullutslippsbygninger innen 2050.*» Dette anses som helt urealistisk både i forhold til økonomi, ressurser, og ikke minst den negative markedsutviklingen i byggenæringen hvor kostnadsutviklingen nå er den største barrieren.

Bygghåndverk Norge understreker at når målet er reduksjon av energiytelsen til bygg, er ikke potensialet fokus på nullutslippsbygg og ytterligere skjerpede tekniske krav til nybygg og ombygde bygg, men forbedring av den eksisterende bygningsmassen innenfor realistiske rammer.

Kravene til innholdet i nasjonale langsiktige renoveringsstrategier er utvidet, og strategien er omdøpt til nasjonal renoveringsplan for bygninger.

Bygghåndverk Norge støtter at det utarbeides en nasjonal renoveringsplan. Denne må baseres på realistiske mål, hvor tekniske krav og krav til utførelse er grunnleggende sammen med økonomiske/finansielle ordninger som stimulerer til nødvendig tempo i arbeidet. Videre er det vesentlig at den prioriterer den dårligste bygningsmassen.

Endringer i kravene til de nasjonale energimerkeordningene. Innføring av felles kriterier for fastsettelse av energikarakterskalaen.

Bygghåndverk Norge støtter direktivet når det anbefales felles kriterier. Videre anbefales det å endre nåværende kriterier i energimerkeordningen slik at beregningsgrunnlaget endres fra netto energibehov til levert energi. Dette for å stimulere til tiltak som lokal energiproduksjon og fange opp lokale variasjoner.

Innføringen av «renovation passports» for å veilede bygningseiere i trinnvis- og totalrenoveringer.

Bygghåndverk Norge er positiv til at det utarbeides materiale for å veiledning til bygningseiere. Særlig ovenfor boligeiere (boligsameier og eneboliger) vil dette være et verdifullt hjelpemiddel.

I tillegg til de tekniske løsninger, som vil være i hovedfokus i denne sammenheng, anbefales det at det også gis informasjon om ulike finansielle støtteordninger, viktigheten av god rådgivning og krav til kompetanse hos rådgiverne og utførende entreprenører/håndverkere.

Innspill til regelverksendringer og finansielle og økonomiske tiltak

Som nevnt i vår innledning vil Bygghåndverk Norge påpeke at satsningen på renovering av eksisterende bygg med det formål å redusere den gjennomsnittlige energiytelsen til den nasjonale boligmassen med 16 % innen 2030 sammenlignet med 2020, og med 20-22 % innen 2035, forutsette både regelverksendringer og finansielle / økonomisk støttende tiltak.

Regelverksendringer

Bygghåndverk Norge viser til at myndighetenes klimakrav for nye bygg de senere år har gitt vesentlig reduksjon i energibruk og at det i direktivet understrekes behovet for regulatoriske krav for å nå målet om redusert energibruk i eksisterende bygg. Til dette anbefales følgende:

- Med unntak av bygg hvor det tas antikvariske hensyn, må det stilles krav til at det gis en begrunnelse hvis rehabiliteringen ikke gir ett mer energieffektivt klimaskall, og installasjoner ikke bidrar til lavere energibruk. For å gjennomføre dette innenfor realistiske tekniske og økonomiske rammer anbefales det etablering av egen forskrift for arbeider på eksisterende bygg ("Rehab-TEK"), alternativt at teknisk forskrift utvides til å omhandle også arbeider på eksisterende bygg.
- Ombyggings-/ utbedringsarbeider knyttet til klimaskall og energibruk i bygg, og som ikke er søknadsplikt tiltak i henhold til gjeldende byggereregler, må underlegges en forenklet digital registreringsplikt. Meldingen skal kortfattet beskrive arbeidene, hvem som er ansvarlig foretak og bekreftelse på at foretaket oppfyller nødvendig kvalifikasjonskrav for utførelse av arbeidene.
- Kvalifikasjonskrav til foretakene for prosjektering og utførelse på eksisterende bygg må korrespondere med tilsvarende krav som gjelder for nybygg.

Finansielle og økonomisk støttende tiltak

I tillegg til viktigheten av skjerpet regelverk, mener Bygghåndverk Norge at det må etableres mer effektive stimulerings tiltak som oppmuntrer til oppgradering av energistandarden i eksisterende bygg.

Det er avgjørende at alle finansielle og økonomiske stimulerings tiltak må forankres til dokumentert energigevinst.

De ordninger som er gjeldende må utvides i omfang for å kunne sikre nødvendige tempo for å oppfylle direktivets målsetning. Videre må de være forutsigbare og virke over tid for at målene i direktivet kan nås.

- Enova har nylig endret sin tilskuddsordning slik at den åpner for gradvis oppgradering og mer realistiske ambisjoner til oppgraderingsnivå i boligsegmentet. Videre er det positivt at man har tydelige kompetansekrav til leverandørene. Tilknyttet boligmarkedet er det et behov for å øke tilskuddsandelen og det totale omfanget i ordningen.
- Samtidig oppfordres det i direktivet til utvidet administrativ og økonomisk støtte for totalrenovering. Det anbefales at det vurderes etablering av en egen støtteordning for dette formål.
- I direktivet vises det til at sårbare husholdninger er mest utsatt for økende energipriser og at de må bruke en større andel av sin økonomi til energi. Som hovedregel er det slik at de mest sårbare husholdninger bor i de dårligste boligene. Det anbefales en betydelig økning av støtte-/ låneordninger med sosial profil i regi av Husbanken.

Risiko for tap av ressurser og kompetanse - Behov for konjunkturtiltak

Utover tilskudds-/finansielle ordninger som vil måtte gjøres gjeldende for en lengre tidsperiode, vil Bygghåndverk Norge vise til at dagens krevende konjunktursituasjon i byggenæringen. Den har nå pågått over flere år og over 1 000 bedrifter i bygg- og anleggsnæringen gikk konkurs i 2024, og tallene viser at ytterligere rundt 1 000 bedrifter i samme næring rammes av konkurs i 2025. Bak disse tallene ligger tap av arbeidsplasser, lærlingplasser og fagmiljøer i hele landet. Dermed er det betydelig risiko for at man ikke fremover har den kapasitet som må til for å gjennomføre den satsning som energidirektivet krever og som norske myndigheter signaliserer å være et satsningsområde. Videre innebærer denne situasjonen kostnader for det offentlige gjennom ledighetstrygd og permitteringsgodtgjørelse.

I nåværende situasjon vil derfor Bygghåndverk Norge foreslå en ordning om et tidsbegrenset MVA-fritak for energiøkonomisering i privatboligmarkedet. Dette som et målrettet og enkelt tiltak i forhold til å utløse umiddelbar sysselsetting, understøtte

Norges klimamål og oppfyllelse av bygningsenergidirektivet. Forslaget er basert på følgende vurderinger:

- Et betydelig antall ledige og i permisjon vil ha en negativ fiskal-effekt (NAV-budsjett).
- Arbeidsledighet (også midlertidig) har en stor personlig, familiemessig og samfunnsmessig kostnad – både økonomisk, psykologisk og helsemessig. Videre gi økt risiko for utvikling av arbeidslivskriminalitet og «svart arbeid» i sektoren.
- Bedriftsnedleggelser, tapt kapasitet og kompetanse i byggebransjen under en midlertidig konjunkturedgang vil medføre både bedriftsøkonomiske og samfunnsøkonomiske kostnader å bygge opp igjen, når det fremover er behov for denne kompetansen og arbeidskraften.
- En utførende bygningsarbeider på en norsk byggeplass representerer en omsetning i sin bedrift på 2,5 millioner kroner/år for arbeid, utstyr og materialer. Den indirekte arbeidsinnsatsen (utstyr og materialer) representer ca. 1 årsverk. Bak en omsetning på 2,5 mill. (eks mva) ligger altså ca. 2 årsverk. Ved f.eks. å kompensere 10.000 årsverk i permisjon med tilsvarende sysselsetting innenfor MVA-fritatte energieffektiviserings-prosjekter kreves således en omsetning på $(2,5\text{mill.} \times 10.000/2) = 12,5 \text{ mrd.}$ Det «teoretiske» proveny bortfallet på en slik omsetning er 3,125 mrd. – altså mindre enn den negative fiskal-effekten av å ha de samme personene permittert (som vist over). Imidlertid er dette kun et «teoretisk» proveny bortfall da majoriteten av de igangsatte enøk-prosjektene ikke vil settes i gang uten denne form for stimuli. Det reelle proveny bortfallet som en konsekvens av dette fritaket er således et sted mellom 0 og 3,125 mrd pr. 10.000 årsverk.
- Forslaget vil ikke øke kostnadssiden i statsbudsjettene, men snarere gi en positiv økonomisk effekt.

Det understrekes at forslaget er tilknyttet den nåværende negative konjunkturutviklingen i byggenæringen, at det derfor forutsettes at den vedtas årlig og at de prosjekter som gis støtte må gjennomføres innenfor en 2-årsperiode.

Vennlig hilsen

Bygghåndverk Norge

Anders Røberg-Larsen
Fagsjef

Frank Ivar Andersen
Seniorrådgiver